

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6To/3/2018
Identifikačné číslo spisu:	9511100183
Dátum vydania rozhodnutia:	10.05.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:9511100183.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháлика a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Gabriely Šimonovej na neverejnom zasadnutí 10. mája 2018 v Bratislave v trestnej veci vedenej proti obžalovanému G. Z. a spol., pre spolupáchateľstvo na obzvlášť závažnom zločine podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c/, s poukazom na § 138 písm. i/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a iné, o odvolaniach obžalovaných G. Z., R. Y., U. A., N. P. a Z. L. - V. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 11. decembra 2017, sp. zn. PK - 1 T 56/2011, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods.1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. napadnutý rozsudok sa z r u š u j e v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec sa v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom z 11.12.2017, sp. zn. PK - 1 T 56/2011, uznal za vinných obžalovaných:

1/ G. Z. v bode 3/ z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/, spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. a zo zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 5 Tr. zák.,

2/ R. Y. v bode 3/ z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/, spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.,

3/ U. A. v bode 1/ z prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Tr. zák.,

v bode 3/ z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/, spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.,

4/ N. P. v bodoch 2/, 3/ a 4/ z pokračovacieho zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 5 Tr. zák.,

v bode 3/ z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák., spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. a

5/ Z. L. V. v bodoch 3/ a 5/ z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák., spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., v bode 3/ dokonanom a v bode 5/ v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. a z pokračovacieho zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

1/ obž. U. A.

v presne nezistenom období do 01.10.2008 na nezistenom mieste, pravdepodobne v Galante, vyhotovil najmenej 18 falošných občianskych preukazov občanov Slovenskej republiky s nasledovnými číslami a osobnými údajmi (meno a priezvisko): 1/ U. XXXXXX, T. P., 2/ U. XXXXXX, R. I., 3/ U. XXXXXX, H. G., 4/ U. XXXXXX, T. W., 5/ U. E., Q. L., 6/ U. XXXXXX, T.H., 7/ II U. XXXXXX, Y. V., 8/ U. XXXXXX, L. Y., 9/ U. XXXXXX, O. K., (dva zhodné preukazy) 10/, 11/ U. XXXXXX, Y. U., 12/ U. XXXXXX, Ing. T. V., 13/ U. XXXXXX, Y. W., 14/ U. XXXXXX, T. V., 15/ U. XXXXXX, Q. D., 16/ U. XXXXXX, P. X., 17/ U. XXXXXX, H. I., 18/ U. XXXXXX, H. O. a vodičský preukaz Slovenskej republiky na G. Z. s úmyslom, aby sa použili ako pravé,

2/ obž. N. P.

v presne nezistenom období do 01.10.2008 na nezistenom mieste, pravdepodobne v Bratislave, vyhotovil najmenej 5 falošných zahraničných dokladov totožnosti s nasledovnými číslami a osobnými údajmi (meno a priezvisko): 1/ cestovný pas Maďarskej republiky č. Z. XXXXXX, P. H., 21, 2, 3/ dva občianske preukazy Českej republiky č. XXXXXXXXXX, MUDr. J. P., jeden s rodným číslom XXXXXX/XXX a druhý s rodným číslom XXXXXX/XXX a 4/, 5/ dva občianske preukazy Českej republiky č. XXXXXXXXXX, PharmDr. Y. X., jeden s rodným číslom XXXXXX/XXXX a druhý s rodným číslom XXXXXX/XXXX s úmyslom, aby sa použili ako pravé,

3/ obž. G. Z., obž. R. Y., obž. U. A., obž. N. P., obž. Z. L. V.

v presne nezistenom období v druhej polovici roka 2007, najneskôr do 13.11.2007, pripravoval a koordinoval Y. J. podvodný predaj pozemkov parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX a XXXX, zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom na Správe katastra pre hl. m. Bratislavu (ďalej len „správa katastra“) pre okres Bratislava IV, obec Bratislava - m. č. Devínska Nová Ves, k. ú. Devínska Nová Ves (ďalej len „predmetné pozemky“), v trhovej cene 474.989.337,05 Sk (15.766.757,52 Eur), v spoluvlastníctve poškodených MUDr. J. P. a PharmDr. Y. X., každej v podieli 1/2 k celku, na Y. W., a to tak, že obž. G. Z. dal pokyn, aby zadovážil geometrický plán na rozdelenie parciel č. XXXX a XXXX, obž. R. Y. dal pokyn, aby vypracovala písomnosti pre zrealizovanie tohto predaja a neskôr vybavila katastrálne konanie, ďalej obž. G. Z. a obž. U. A. dal pokyn, aby zabezpečili podpísanie písomností, vyhotovených obž. R. Y., osobami vystupujúcimi pod falošnou identitou, na základe týchto úloh obž. G. Z. objednal u geodeta Ing. T. C. vyhotovenie geometrického plánu na oddelenie pozemkov na parcely č. XXXX/X a X a XXXX/X a X, ktorý bol pod č. XX-XXXX spracovaný dňa 13.11.2007 a overený správou katastra dňa 20.11.2007, obž. R. Y. pripravila kúpnu zmluvu medzi predávajúcimi MUDr. J. P. a PharmDr. Y. X. a kupujúcou Y. W. s kúpnu cenou 2.500.000 Sk (ďalej len „kúpna zmluva“), návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, vzťahujúci sa k tejto zmluve (ďalej len „návrh na vklad“) a generálnu plnú moc Y. W. pre PharmDr. Y. X. na právne úkony, týkajúce sa predmetných pozemkov (ďalej len „generálna plná moc“) a tieto odovzdala obž. U. A. a obž. G. Z., obž. U. A. naviedol nebohú O. B. a obž. G. Z. obž. Z. V., aby za odmenu podpísali na notárskych úradoch a iných miestach uvedené písomnosti, vyžiadali si od nich fotografie za účelom vyhotovenia

falošných dokladov totožnosti, potom obž. G. Z. s použitím týchto fotografií nechal u obž. N. P. vyhotoviť falošné občianske preukazy Českej republiky č. XXXXXXXXXX na MUDr. J. P. a č. XXXXXXXXXX na PharmDr. Y. X., následne dňa 21.11.2007 obž. U. A. priviedol nebohú O. B. na notársky úrad JUDr. T. W. na G. ul. XX v X., odovzdal jej falošný občiansky preukaz na MUDr. J. P. s jej fotografiou a kúpnu zmluvu a nebohú O. B. podľa jeho pokynov podpísala v mene predávajúcej MUDr. J. P. kúpnu zmluvu, pričom jej podpisu bolo registrom pridelené por. č. C. XXXXXXXX/XXXX, neskôr aj návrh na vklad datovaný 21.11.2007, následne obž. U. A. odovzdal podpísanú kúpnu zmluvu obž. G. Z., ktorý v ten istý deň priviedol obž. Z. V. na notársky úrad JUDr. O. S. na Trnavskej ceste 1 v Bratislave, odovzdal jej falošný občiansky preukaz Českej republiky na PharmDr. Y. X. a kúpnu zmluvu, ktorú obž. Z. V. na základe jeho pokynov podpísala v mene predávajúcej PharmDr. Y. X., pričom jej podpisu bolo registrom pridelené por. č. C. XXXXXXXX/XXXX, neskôr obž. Z. V. podpísala aj návrh na vklad a generálnu plnú moc, obe písomnosti datované 21.11.2007, po zistení, že rodné čísla v občianskych preukazoch predávajúcich, a teda aj v notárskych osvedčovacích doložkách na kúpnej zmluve, sú nesprávne, nechal obž. G. Z. u obž. N. P. vyhotoviť ďalšie falošné občianske preukazy Českej republiky, znejúce na MUDr. J. P. a PharmDr. Y. X., s rovnakými číslami XXXXXXXXXX a XXXXXXXXXX, ale s opravenými rodnými číslami XXXXXXX/XXX a XXXXXXX/XXXX a ku všetkým vyhotoveniam kúpnej zmluvy falošné osvedčovacie doložky k podpisom registrovaným pod por. č. C. XXXXXXXX/XXXX a C. XXXXXXXX/XXXX, a tiež falošnú osvedčovaciu doložku k podpisu Y. W. na generálnej plnej moci pod por. č. C. XXXXXXXX/XXXX, ktorá podľa údajov mala byť vyhotovená dňa 21.11.2007 na notárskom úrade JUDr. T. W., pričom obž. N. P. takto konal s úmyslom, aby sa falošné verejné listiny použili ako pravé, takto upravené kúpne zmluvy a návrh na vklad odovzdal obž. G. Z. Y. J., ten ďalej obž. R. Y., ktorá ich dňa 22.11.2007 doručila na správu katastra, následkom čoho v konaní pod sp. zn. P.-XXXXX/XX dňa 28.11.2007 správa katastra rozhodla o povolení vkladu, čím poškodeným spoluvlastníckam MUDr. J. P. a PharmDr. Y. X. vznikla škoda vo výške 474.989.337,05 Sk (15.766.757,52 Eur), následne nebohú O. B. dňa 29.11.2007 s falošnými občianskym preukazom Českej republiky v mene MUDr. J. P. a obž. Z. V. dňa 05.12.2007 s falošným občianskym preukazom Českej republiky v mene PharmDr. Y. X. a s generálnou plnou mocou v zastúpení Y. W. prevzali vyhotovenia kúpnej zmluvy s vyznačením rozhodnutia o povolení vkladu a nové listy vlastníctva,

4/ obž. N. P.

dňa 08.07.2009 na Hraničnej 16 v Bratislave oskenoval vodičský preukaz č. XXXXXX držiteľa O. T. so všetkými skupinami vodičských oprávnení, vydaný Dopravným inšpektorátom v Senci, ktorý mal v úschove, potom v oskenovanom súbore pozmenil text odtlačku pečiatky, vymazal údaje držiteľa a údaje o platnosti skupín vodičských oprávnení, pozmenil číslo vodičského preukazu na SB XXXXXX, a takto upravený súbor obojstranne vytlačil, ďalej v oskenovanom súbore s pozmeneným odtlačkom pečiatky pozmenil údaje držiteľa P. X., nar. XX.XX.XXXX/XXX, bytom O. XXXX/X, X., pozmenil údaje týkajúce sa vydania vodičského preukazu, platnosti skupín vodičských oprávnení a pozmenil číslo vodičského preukazu na SB XXXXXX, a takto upravený súbor jednostranne vytlačil štyrikrát v rozdielnych farebných odtieňoch podkladu, pričom takto konal s úmyslom, aby sa falošný vodičský preukaz použil ako pravý,

5/ obž. Z. L. - V.

Dňa 28.3.2008 na notárskom úrade JUDr. Ľubomíra Vlhu v Bratislave, na Námestí M. Benku č. 5, preukázala svoju totožnosť falošným občianskym preukazom Českej republiky č. XXXXXXXXXX s osobnými údajmi MUDr. J. P. aj so svojou fotografiou a pod takouto identitou podpísala kúpnu zmluvu v mene predávajúcej MUDr. J. P., pričom Centrálny register osvedčených podpisov (ďalej len „register“) pridelil podpisu poradové č. C. XXXXXXXX/XXXX, a zo spoločnej účasti nezistenej osoby pod identitou a v mene predávajúcej PharmDr. Y. X. pod poradovým číslom z registra C. XXXXXXXX/XXXX podpísala rovnakú kúpnu zmluvu, ktorou MUDr. J. P. a PharmDr. Y. X. predali spoločnosti Dymat, s.r.o., so sídlom Krajné 535, zastúpenej konateľom G. W., pozemky parc. č. XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom na Správe katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu (ďalej len „správa katastra“) pre okres Bratislava IV, obec Bratislava - miestna časť Devínska Nová Ves, katastrálne územie Devínska Nová Ves, za cenu 2 680 000,- Sk, pričom trhovú hodnotu týchto pozemkov predstavovala 955 300 000,- Sk (31 710 150,- Eur)

a dňa 31.3.2008 podali návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, avšak správa katastra v katastrálnom konaní spisovej značky V-XXXX/XX, rozhodnutím zo dňa 29.6.2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 13.8.2009 zamietla tento návrh.

Za to boli obžalovaní odsúdení :

G. Z. podľa § 221 ods. 4, § 41 ods. 1, § 38 ods. 4, § 37 písm. h/, m/ Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu uložil ochranný dohľad na 1 rok.

R. Y. podľa § 221 ods. 4, § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. bola na výkon trestu odňatia slobody zaradená do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. jej uložil ochranný dohľad na 1 rok.

U. A. podľa § 221 ods. 4, § 41 ods. 1, § 38 ods. 4, § 37 písm. h/ Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov a 8 mesiacov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu uložil ochranný dohľad na 1 rok.

N. P. podľa § 221 ods. 4, § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. j/, § 37 písm. h/ Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu uložil ochranný dohľad na 1 rok.

Z. L. V. podľa § 221 ods. 4, § 41 ods. 1, ods. 3, § 38 ods. 4, § 37 písm. h/ Tr. zák. na úhrnný spoločný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. bola na výkon trestu odňatia slobody zaradená do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. jej uložil ochranný dohľad na 1 rok.

Podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. zrušil z rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, zo dňa 28.2.2017, č. k. BB-4 T 5/2015-3901, celý výrok o vine zo spolupáchateľstva obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 14 ods. 1, § 20 k § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., celý výrok o úhrnnom treste odňatia slobody v trvaní 5 rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, celý výrok o uložení ochranného dohľadu na 1 rok, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad.

Rozsudok bol doručený obžalovaným: N. P. a jeho obhajcovi JUDr. Rudolfovi Turanskému, U. A. a jeho obhajcovi Mgr. Branislavovi Šubovi, G. Z. a jeho obhajcovi JUDr. Dušanovi Kolesárovi, obom zhodne, Z. L. V. a jej obhajcovi JUDr. Alexandrovi Filovi, R. Y. a jej obhajkyňi JUDr. Lucii Halvoňovej.

Odvolanie a jeho odôvodnenie proti rozsudku - výrokom o vine a treste a konaniu, ktoré mu predchádzalo a ktoré sa ich týkajú, podali obžalovaní: N. P., a jeho obhajca, U. A. a jeho obhajca, G. Z. prostredníctvom obhajcu, R. Y. prostredníctvom obhajkyne, Z. L. - V. a tiež prostredníctvom obhajcu.

V týchto odvolaniach všetci obžalovaní v podstate zhodne (obsiahlo poukázali na neodstránené rozpory

v jednotlivých dôkazoch a nesprávnosť ich hodnotenia v ich neprospech a nie v súlade so zásadou v pochybnostiach v prospech páchateľa) uviedli, že zotrvávajú na predchádzajúcich odvolaniach, pretože Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej len prvostupňový súd alebo špecializovaný trestný súd) nerešpektoval uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo odvolací súd) z 26.10.2016, sp. zn. 4 To 8/2014, ktorým bol zrušený predchádzajúci rozsudok špecializovaného trestného súdu z 19.02.2014, sp. zn. PK-1 T 56/2011.

V predchádzajúcom konaní sa totiž I. stupňový súd dopustil chýb, v dôsledku ktorých nebolo zabezpečené objasnenie veci a ich právo na obhajobu. Opätovne bolo rozhodnuté o ich vine bez vykonania odvolacím súdom nariadeného dokazovania potrebného pre spravodlivé rozhodnutie v ich veci. O ich vine bolo rozhodnuté na podklade nezákonných dôkazov, ku ktorým podľa najvyššieho súdu nemožno prihliadať a dôkazov, ktoré nepostačujú na preukázanie ich viny. Niektorí obžalovaní namietli aj existenciu skutku pod bodom 5/ rozsudku vo vzťahu k obžalovanej Z. L. - V., ktorý v prvom zrušenom rozsudku nebol vyhlásený. Zhodne navrhli, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odvolania obžalovaných boli na vedomie zaslané prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) 19.02.2018 (N. P.), 20.02.2018 a 13.3.2018 (U. A.), 26.02.2018 (G. Z.), ktorý sa k nim vyjadril dňa a navrhol ich odvolania zamietnuť, pretože sú nedôvodné.

Spis špecializovaného trestného súdu, sp. zn. PK-1 T 56/2011, spolu s odvolaniami obžalovaných. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací na podklade podaných odvolaní podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolania ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že odvolania obžalovaných sú dôvodné.

Prioritne je dôvodné preto, že špecializovaný trestný súd nepostupoval v zmysle § § 391 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Prvostupňový súd absolútne ignoroval uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.10.2016, sp. zn. 4 To 8/2014. V ňom bolo konkrétne poukázané na závažné pochybenia procesného charakteru už v prípravnom konaní a tiež v konaní pred I. stupňovým súdom. Tieto pochybenia sa premietli do dôkazov, ktoré vykazovali značnú nezákonnosť. Napriek tomu ich špecializovaný trestný súd akceptoval, v dôsledku čoho touto nezákonnosťou bol zaťažený aj napadnutý rozsudok. Súd I. stupňa konal tak preto, lebo odvolacím súdom nariadené úkony nemohol vykonať, resp. ak ich aj vykonal, nezískal z toho také dôkazy, z ktorých by vyplynuli nové skutočnosti. Nedošlo preto k zmene skutkových skutočností, ktoré by odôvodňovali zmenu skutkov, ktoré sú obžalovaným kladené obžalobou za vinu.

Súd prvého stupňa sa tak postavil do úlohy akoby nadriadeného odvolaciemu súdu, pretože poukazoval na ustanovenia a tieto vykladal v rozpore s právne záväznými pokynmi najvyššieho súdu. V podstate tým odôvodňoval nemožnosť vykonať a hodnotiť dôkazy, ako to nariadil odvolací súd. Ide o fatálne nepochopenie ustanovenia § 391 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a svojvôľu nižšieho súdu v konaní po zrušení rozsudku nadriadeným súdom.

Pre názornosť odvolací súd iba príkladmo poukazuje na nezákonný postup súdu I. stupňa, ktorým sa vyhol realizácii záväzných pokynov najvyššieho súdu vyslovený v zrušujúcom uznesení.

Špecializovaný trestný súd v napadnutom rozsudku konkrétne poukázal na to, že obžalovaný G. Z. v opätovnom výsluchu 04.12.2017 na hlavnom pojednávaní poprel svoju výpoveď z prípravného konania. Zopakoval to, čo tvrdil v zásadne zmenenej výpovedi, v ktorej poprel účasť L. - V., Y., P. a A. na skutku. Všetko zorganizoval J. a pri ňom bol L. a on. K ostatným obžalovaným klamal a dôvod objasnil už skôr.

Najvyšší súd k tomu uvádza, že vo svojom zrušujúcom uznesení uložil I. stupňovému súdu, aby objasnil rozpory vo výpovedi obžalovaného G. Z. týkajúce sa ďalších obžalovaných, ktorí mali páchať žalované skutky. Túto povinnosť si špecializovaný trestný súd nesplnil. Hoci rozpory sa mu nepodarilo objasniť a pochybnosti pretrvávali, tieto pričítal v neprospech obžalovaných, bez toho, aby zväzil zásadu v pochybnostiach v prospech páchatel'a.

Prvostupňový súd vo vzťahu k obžalovanej O. B., ktorá už nežije, uviedol, že v konaní pred súdom dokázala komunikovať po slovensky, bez potreby pribratia tlmočníka do jazyka maďarského. Vyjadrovacie schopnosti tejto obžalovanej už boli ovplyvnené vyšším vekom, neznalosťou prostredia, v ktorom sa pohybuje (kataster, notárstvo) a neznalosťou problematiky, ktorá sa rieši.

Odvolací súd upozorňuje, že súd opatrením príberie tlmočníka iba vtedy, ak z prejavu obžalovanej zistí, že jej jazykové schopnosti nie sú dostatočné k riadnemu uplatneniu jej práv v jazyku, v ktorom sa vedie konanie. V ostatných prípadoch musí súd vždy, bez toho, aby posudzoval jazykovú schopnosť obžalovaného obhajovať sa v jazyku, v ktorom sa súdne konanie vedie, tlmočníka príberie. Ak sa preukázalo, že obžalovaná jazyk slovenský dostatočne neovláda (obžalovaný G. Z. okrem iného vypovedal, že s obžalovanou O. B. nekomunikoval preto, že nevedela po slovensky, bola Maďarka), za situácie, keď súd navyše zistil, že jej vyjadrovacie schopnosti sú ovplyvnené vyšším vekom, neznalosťou prostredia a neznalosťou problematiky, mal tlmočníka pribrať. V súčasnosti už toto procesné pochybenie nie je možné napraviť, pretože obžalovaná zomrela. Táto obžalovaná bola vypočutá v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní bez prítomnosti tlmočníka v slovenskom jazyku, výpovede tejto obžalovanej sú nezákonné a súd nemal ku nim vôbec prihliadať. Súd sa nikdy nemôže pasovať do úlohy, aby procesné nedostatky anuloval, dôkaznú núdzu dopĺňal vlastnými úvahami a na podklade toho dôkazy hodnotil jednostranne, v neprospech obžalovaných, a to všetko transformoval do výroku o vine.

Ohľadne svedeckej výpovedi Y. J. súd I. stupňa konštatoval, že Najvyšší súd SR tento postup pokladal za nezákonný, teda v rozpore s Trestným poriadkom. Podľa § 123 ods. 1 Tr. por. obvineným môže (súd) dovoliť, aby skôr než odpovie, nazrel do svojich poznámok (z dostupnej judikatúry je to známe). Táto okolnosť sa musí v zápisnici poznamenať. Ustanovenia § 123 (Tr. por.) sa podľa § 138 Tr. por. primerane použijú na výsluch svedka. Nemôže však prečítať celé vysvetlenie, ktorým by nahradil výsluch. Vysvetlenie predložené v písomnej podobe, aj keď touto osobou vlastnoručne spísané, nemôže nahradiť jej výsluch. Tiež v zásade nie je prípustné, ak obvinený (svedok) neodmietne vypovedať, aby celú svoju výpoveď prečítal, ale môže len nahliadnuť do písomných poznámok (R 40/1968-2). Na základe toho prvostupňový súd sa s prvou časťou výpovede svedka Y. J. vysporiadal tak, že ju pokladal za procesne nespôsobilú a neprihliadal na ňu. Preto sa reprodukcia tejto časti výpovede v rozsudku nenachádza. Druhá časť výsluchu však prebehla kontradiktórnym spôsobom, keď svedok Y. J. riadne odpovedal na otázky, ktoré mu kladli procesné strany. V tejto časti písomné poznámky nepoužíval. Skutočnosť, že Y. J. bol v tejto veci (aj v iných) obvinený, poznal vo veľkej časti obsah spisu a mal tzv. lepšie podmienky na prípravu svojej svedeckej výpovede, nemôže spôsobiť nezákonnosť v tejto časti výpovede. V súdnej praxi, a to aj v rozhodovacej činnosti tohto senátu bolo množstvo prejednávanych trestných vecí, kde vypovedali svedkovia tohto typu. A v zásade nikdy nevznikli procesnoprávne problémy ohľadom zákonnosti ich výsluchu. Obsah ich výpovedí súd musí vyhodnotiť ako akýkoľvek iný dôkaz. Preto na druhú časť výpovede svedka Y. J. súd prihliadol.

Najvyšší súd k tomu poznamenáva, že výpoveď Y. J. v procesnom postavení svedka je bez ďalšieho nezákonná. Vylúčenie jeho veci na samostatné konanie bolo vykonané nezákonne. Podrobne je to zdôvodnené v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu a na tam uvedených pokynoch

sa doposiaľ nič nezmenilo. Špecializovaný trestný súd bol a je povinný tieto záväzné pokyny v celom rozsahu akceptovať.

Súd I. stupňa k výsluchu svedka O. L. uviedol, že sa ho nepodarilo predvolať a vypočuť, pretože bezúspešné bolo jeho predvedenie a ani obmedzenie jeho slobody.

Odvolací súd k tomu uvádza, že súd prvého stupňa dôsledne nepostupoval ohľadne predvolania a vypočutia svedka O. L.. Pri novom rozhodovaní prihliadal iba k predtým prečítanej výpovedi tohto svedka s tým, že sa nepodarilo tohto svedka predvolať. Takýto postup je zo strany špecializovaného trestného súdu alibisticky a neprípustný. Najskôr mal preveriť všetkými prostriedkami Trestného poriadku terajší pobyt svedka, resp. tieto skutočnosti mal zistiť prostredníctvom policajných zložiek a až potom mal zvážiť jeho predvedenie, resp. obmedzenie na slobode. Výsluch tejto osoby je naďalej nevyhnutný, nakoľko sa toho domáhajú obžalovaní v rámci uplatnenia svojho obhajobného práva.

Prvostupňový súd dôsledne nepostupoval ani pri výsluchu svedka JUDr. G. V., pretože sa uspokojil s jeho vyhlásením, že podľa § 23 ods. 3 zák. č. 586/2003 Z.z. o advokácii, podľa ktorého je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť aj v prípade, ak ho klient alebo všetci jeho právni zástupcovia pozbavia tejto povinnosti, ak usúdi, že pozbavenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť je v neprospech klienta a v tej súvislosti argumentoval ustanovením § 36 ods. 3 Tr. por. Pritom Y. J. podaním z 20.06.2017 zbavil mlčanlivosti svojho právneho zástupcu JUDr. G. V., ktorý mal vypovedať, či nejakým spôsobom mal, alebo nemal ovplyvňovať Y. J. v jeho trestnej veci.

Najvyšší súd pozornosť upriamuje na § 23 ods. 1 zák. č. 586/2003 Z.z., v ktorého závere je uvedené, že „ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti neustanovuje inak" (poznámka 13a). Osobitným predpisom je napr. Zákon č. 297/2008 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, v § 2 ods. 1 písm. a/ až d/, ods. 2, ods. 3, § 4 ods. 1, ods. 2, § 5 ods. 1 tohto zákona. Navyše ustanovenie § 23 ods. 9 zákona č. 586/2003 Z.z. stanovuje, že povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa nevzťahuje na prípad, ak ide o zákonom uloženú povinnosť prekaziť spáchanie trestného činu. Preto musí tohto svedka vypočuť, ako je to uvedené už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu.

Súd I. stupňa považuje prečítanie znaleckého posudku s prílohami vypracovaný Expertíznym a edukačným inštitútom - znaleckým ústavom Bratislavskej akademickej spoločnosti plne v súlade s § 268 ods. 2 Tr. por., keďže procesné strany s tým súhlasili a nemali k nemu žiadne výhrady. Prvostupňový, ani odvolací súd nemal žiadne konkrétne otázky na základe potreby doplniť, alebo rozšíriť informácie získané z písomného posudku. Z toho dôvodu je predvolávanie zástupcu Ústavu nadbytočné, výsluch by bol len formalistický a nebol by v súlade s § 2 ods. 18 Tr. por., ktorý predpokladá iniciatívu procesných strán. To isté platí pri všetkých ostatných znaleckých posudkoch, ktoré boli v konaní prečítané.

Najvyšší súd k tomu pripomína, že výsluch spracovateľa tohto posudku je potrebný. Samotný špecializovaný trestný súd považuje tento znalecký posudok za veľmi rozsiahly a má preukazovať hodnotu pozemkov, ktorých sa mali obžalovaní podvodom zmocniť. Ide teda o dôležitý dôkaz, ktorým má byť preukázaný veľký rozsah trestnej činnosti obžalovaných, ktorí jeho spáchanie popierajú, resp. spochybňujú. Iniciatívu mal v tomto smere vyvíjať aj súd, ak boli procesné strany neaktívne, lebo súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhli.

V napadnutom rozsudku sa konštatuje, že odvolací súd poukázal na to, že zo zápisnice z hlavného pojednávania 25.04.2012 je nejasné, či dôkaz o vykonaní domovej prehliadky u G. Z. v inej trestnej veci bol. K tomu prvostupňový súd poznamenal, že prokurátor síce pôvodne čítanie aj tejto listiny navrhoval, ale v konečnom dôsledku nevykonával. Preto nie je zaznamenané v zápisnici a ani v pôvodnom rozsudku pri reprodukcii dôkazov. Súd nepozná dôvody, prečo od pôvodného návrhu prokurátor ustúpil, resp. prečo druhá procesná strana nenavrhla vykonanie tohto dôkazu. Možno sa však domnievať, že na rozdiel od domových prehliadok u U. A., resp. N. P., ktoré boli vykonané na základe príkazov v tejto veci, prokurátora k tomu mohla viesť skutočnosť, že príkaz na domovú prehliadku u G. Z. bol vydaný v

inej veci. Problémom na hranici procesnej spôsobilosti dôkazu je samotný obsah príkazu, ktorý je fakticky odôvodnený len jedinou holou vetou bez poukazu na bližšie konkrétne skutočnosti. Chýba aj návrh na vydanie príkazu. V tom je obsahový rozdiel oproti vykonaniu domovej prehliadky u vyššie spomenutých obžalovaných. Ak odvolací súd zaujal negatívne stanovisko k príkazom sudcu ohľadom záznamov telekomunikačnej prevádzky, tak nie je zrejmé, prečo by tento dôkaz mal byť vykonaný a prijatý práve pri domovej prehliadke G. Z.. Vykonanie domovej prehliadky je rovnako závažným zásahom do ľudských práv, ako odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky, so subjektívneho vnímania možno aj citeľnejší. Aj s poukazom na to, že práve skutok v bode 1/ U. A. v zásade nepopiera, iniciatíva súdu by zjavne presahovala zásadu kontradiktórnosti konania v spojitosti s už naznačeným problémom procesnej spôsobilosti predmetného dôkazu.

Najvyšší súd k tomu dodáva, že špecializovaný trestný súd sa nemá čo domnievať. O každom návrhu procesnej strany na dokazovanie musí súd, ešte pred ukončením dokazovania rozhodnúť buď tak, že dôkaz sa vykoná, ak bol zákonne získaný, alebo sa odmietne - teda že vykonaný nebude. Môže tiež v zápisnici o hlavnom pojednávaní poznamenať, že procesná strana vzala návrh na doplnenie dokazovania späť. Súd I. stupňa o tomto konkrétnom návrhu prokurátora v zmysle § 272 ods. 2, ods. 3, § 274 ods. 1 Tr. por. nerozhodol, čo je procesne neakceptovateľné.

Prvostupňový súd v napadnutom rozsudku konštatuje, že podľa odvolacieho súdu trestné stíhanie obvineného Y. J. bolo prerušené, čo bolo v rozpore s § 228 ods. 3 Tr. por., lebo zakazuje prerušenie trestného stíhania voči organizátorovi trestného činu. V ďalšom v nadväznosti na to uviedol, že dôkazy z prípravného konania nevedli k jednoznačnému záveru, že Y. J. bol takou osobou (organizátorom) a súd nezmenil názor ani v priebehu vykonávania dokazovania na hlavnom pojednávaní. Ak v obžalobe bolo uvedené pri skutku 3/, že podvodný predaj pozemkov zorganizoval Y. J., tak súd to pokladal za rutinné prevzatie znenia skutku z pôvodného obvinenia. Podľa pôvodného názoru Y. J. mal v tejto skupine svoje významné postavenie a plnil úlohy v rámci skupiny, ale nebol tak významnou osobou, aby ho bolo možné označiť za organizátora. V novom konaní súd na základe skutkových zistení organizovanú skupinu neustálil.

Súd sa nestotožnil s názorom (najvyššieho súdu), že k výpovedi svedka Y. J. nemal pre jej nezákonnosť prihliadať. Svedok J. zložil prisahu podľa § 131 ods. 3, § 265 ods. 1 Tr. por. Dôvody nezloženia prisahy v zmysle § 267 Tr. por. v tomto prípade zistené neboli. Je vecou súdu, ako hodnotí túto výpoveď v tom smere, či tento svedok vypovedal pravdu alebo či vypovedal, čo chcel. Nie je vôbec jasné, v akom inom postavení než v postavení svedka mal súd Y. J. vypočuť. Následne súd obsiahlo rozviedol, že prokurátora nemohol donútiť podať na Y. J. obžalobu s poukazom na ustanovenia § 2 ods. 6, ods. 15, § 241 ods. 1 písm. f/, § 244 ods. 1 písm. a/, § 278 ods. 1 Tr. por. a tiež na zjednocujúce rozhodnutia R 18/1966, R 55/1972, R 53/1990. V tomto smere má prvostupňový súd „zviazané“ ruky a je len na prokurátorovi, ako naloží s právnym názorom Najvyššieho súdu SR.

K uvedenému najvyšší súd zdôrazňuje, že v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení jednoznačne konštatoval, že zo skutku ustáleného špecializovaným trestným súdom uvedenom v pôvodnom i terajšom napadnutom rozsudku - pod bodom 3/ jednoznačne a nespochybniteľne vyplýva, že osoba menom Y. J. pripravovala a koordinovala podvodný predaj pozemkov. Znenie tohto skutku je v príkrom rozpore s odôvodnením rozsudku, ako je na to poukázané vyššie. Navyše toto odôvodnenie je aj v rozpore s právne záväzným názorom odvolacieho súdu, že prerušenie trestného stíhania u Y. J. a následné vylúčenie jeho trestnej veci na samostatné konanie je procesne neakceptovateľné a táto nezákonnosť doposiaľ pretrváva a prenáša sa aj na výpovede Y. J. v procesnom postavení svedka. V zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu z 26.10.2016 je uvedené, že vyšetrovateľ bez vyhotovenia uznesenia o prerušení trestného stíhania (v spise sa nenachádza, nie je vykázané jeho doručenie procesným stranám, hoci proti nemu zákon sťažnosť pripúšťa, nemohlo nadobudnúť právoplatnosť a nemohlo byť podkladom pre uznesenie o vylúčení veci na samostatné konanie), vydal nezákonné uznesenie o vylúčení trestnej veci obvineného Y. J. na samostatné konanie, čo dozorujúci prokurátor nenapravil, ale sťažnosti procesných strán proti vylúčeniu veci zamietol.

V nadväznosti na to najvyšší súd zdôrazňuje, že vo svojom zrušujúcom uznesení z 26.10.2016, práve na podklade nezákonného vylúčenia trestného stíhania voči Y. J. na samostatné konanie (neexistencia uznesenia o prerušení trestného stíhania) dospel k záveru, že predmetnú trestnú vec je potrebné spojiť s trestnou vecou Y. J., samozrejme iba za situácie, ak by prokurátor na Y. J. obžalobu podal. Odvolací súd totiž predpokladal, že prokurátor práve na základe tejto nezákonnosti a v záujme presadenia spravodlivosti a objasnenia veci, obžalobu podá. Zákon totiž súdu neumožňuje nariadiť, aby prokurátor obžalobu podal. Špecializovaný trestný súd bez podania takejto obžaloby, bol povinný k výpovediam Y. J., v procesnom postavení svedka neprihliadať, pretože ide o nezákonne získaný dôkaz v prípravnom a tiež v súdnom konaní, nakoľko v jeho veci nedošlo k zákonnému prerušeniu trestného stíhania a vylúčenie jeho veci na samostatné konanie je nezákonné. Súd tieto pochybenia nie je kompetentný napraviť, neumožňuje mu to platný a účinný Trestný poriadok. Povedané inak, keďže súd I. stupňa prijal obžalobu, musí o nej rozhodnúť, ale bez akéhokoľvek prihliadania k svedeckým výpovediam Y. J.. Teda, ako by ju súd k dispozícii vôbec nemal, a to o to skôr, keď sa nepodarilo zbaviť mlčanlivosti príslušníkov polície, ktorých výpoveďami mali byť preverené výpovede svedka Y. J.. Pritom z výpovede svedka Ing. N. P. vyplynulo, že to čo mu bolo prečítané (zrejme výpoveď svedka Y. J., sú jeho vymyslené rozprávky. Uvedené skutočnosti a z toho vyplývajúci záver bez akýchkoľvek pochybností vyplýval už zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, na ktorého záväznosti pre súd nižšieho stupňa sa nič nezmenilo. Uvedené pochybenia a z toho vyplývajúce závery idú výlučne na vrub vyšetrovateľa, ale najmä dozorového prokurátora. Javí sa preto nevyhnutné vykonať všetky právne kroky pre zbavenie mlčanlivosti všetkých riadiacich funkcionárov Policajného zboru a iných relevantných policajtov, o ktorých v priebehu vyšetrovania vypovedal Y. J.. aj vzhľadom na nové personálne obsadenie MV SR.

Skutočnosť, že súd I. stupňa odmietol doplnenie dokazovania čítaním akýchkoľvek výpovedí z predmetnej veci (Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 2 T 87/2010) je popretím povinnosti súdu vykonať úkony, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Zo všeobecnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že okrem teraz posudzovanej trestnej veci existujú aj ďalšie trestné veci rovnakého charakteru, v ktorých vystupuje Y. J.. Je teda dôvodné podozrenie, že menovaný je organizátorom širokej trestnej činnosti rovnakého charakteru. Ako už bolo vyššie uvedené, jediné právne postavenie Y. J. v celej tejto širokej trestnej činnosti je postavenie obžalovaného. Pri jej objasňovaní a konečnom rozhodnutí, preto zo zákona nie je možné prihliadať na výpoveď Y. J. v procesnom postavení svedka.

V zmysle judikatúry všeobecných súdov, právnym názorom sa rozumie rozhodnutie vyjadrené v rozhodnutí najvyššieho súdu k otázkam hmotného i procesného práva. Právnym názorom je viazaný nielen orgán, ktorému bola vo výroku odvolacieho súdu prikázaná, ale za predpokladu nezmeneného skutkového stavu veci a všetky ďalšie orgány, ktoré sa podieľajú a sú súčasťou trestného procesu v ďalších štádiách konania na rozhodovaní vo veci (Prokurátor naďalej preukazuje naplnenie ním podanej obžaloby). Napr. aj orgány činné v prípravnom konaní, ak im bola vec vrátená. Aj keď táto situácia v predmetnej veci sa nestala, súd prvého stupňa mal túto možnosť zvážiť, vzhľadom na nezákonné vylúčenie veci obžalovaného Y. J., ako organizátora trestnej činnosti, na samostatné konanie. Týmto nezákonným rozhodnutím sa nepochybné podstatne zmenilo procesné postavenie Y. J. ako aj ostatných obvinených s dopadom na uplatnenie šírky ich obhajobných práv. Je tiež narušené právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Európskeho Dohovoru o ľudských právach, ktorým je Slovenská republika viazaná.

Vzhľadom na vyjadrené najvyšší súd v rámci prieskumnej povinnosti zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa je opäť predčasny a chybný v zmysle § 321 ods. 1 písm. a/, písm. b, písm. c/ Tr. por. Stalo sa tak preto, že súd I. stupňa nevykonával všetky úkony, ktoré nariadil odvolací súd a nerešpektoval ani jeho právne záväzné názory uvedené v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení z 26.10.2016. Odvolaniami všetkých obžalovaných napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. nariadil špecializovanému trestnému súdu, aby vec znova v potrebnom rozsahu (ako je to uvedené v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení) prejednal a rozhodol. Nariadené úkony a nariadené dokazovanie, ktoré už prvostupňový súd vykonával nie je potrebné už opakovať.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že zo strany podriadeného súdu odmietnutie vykonania niektorých nariadených úkonov a neakceptovanie právne záväzných názorov, je vedomým a úmyselným popretím ustanovenia § 391 ods. 1 Tr. por. Takýto postup podriadeného súdu je dôvodom na vyvedenie disciplinárnej zodpovednosti proti takto rozhodujúcemu senátu.

Záverom odvolací súd v súlade s názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu Českej republiky IV. ÚS 3073/15, pripomína, že v prípade, ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa s tým, že vyslovil záväzný právny názor, je povinnosťou súdu, ktorý má vec opätovne prejednať, aby postupoval v duchu vysloveného právneho názoru a bezvýhradne sa ním riadil. Toto rozhodnutie je treba dôsledne čítať, „medzi riadkami“ a riadiť sa ním nielen formálne, ale predovšetkým materiálne. V novom rozhodnutí nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, je súd prvého stupňa povinný zodpovedne a do podrobnosti sa vysporiadať so všetkými aspektami záväzného právneho názoru a podrobne rozviesť, ako s nimi „pracoval“ a aké z nich vyvodil nové právne závery.

Teraz treba konštatovať, že súd prvého stupňa prehliadol podstatu záväzného právneho názoru a v snahe obhajovať svoj pôvodný verdikt svojím postupom v konaní po zrušení veci v podstate záväzný právny názor obišiel (ignoroval). Takýto postup je však proti zmyslu procesnej úpravy (Trestného poriadku) a je prejavom neprípustnej svojvôle, a teda ústavne nekomfortný.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Pr

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.